

Seval Kılıç

**KANUN-I ESASİ'DE
EGEMENLİK ANLAYIŞI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BATIDA EGEMENLİK ANLAYIŞI

I. TERMİNOLOJİ SORUNU.....	3
II. EGEMENLİĞİN BOYUTLARI.....	6
A. İÇ EGEMENLİK	6
1. Egemenliğin Sürekliliği	7
2. Egemenliğin Mutlaklığı.....	7
3. Egemenliğin Bölünmezliği ve Devredilmezliği.....	8
B. DIŞ EGEMENLİK.....	9
C. ÜÇÜNCÜ BOYUT: STEPHEN KRASNER'İN SINIFLANDIRMASI	10
III. EGEMENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	11
A. İLK ÇAĞ	11
B. ORTA ÇAĞ.....	13
1. Feodalite.....	14
2. Hristiyanlık ve Kilise	15
C. YENİ ÇAĞ	18
1. Siyasi İktidarın Laik Bir Temele Oturtulması.....	19
2. Egemenin Rakiplerinden Ayrı ve Üstün Bir Güç Olarak Konumlandırılması.....	22

3. Egemenin Kendi Koyduğu Yasalardan Bağımsız ve Sınırsız Bir Güçte Olduğunun Esas Alınması.....	23
4. Devletin Temelinde Bir Sosyal Sözleşme Bulunduğunun Dile Getirilmesi	24
D. YAKIN ÇAĞ.....	25
IV. EGEMENLİK DOKTRİNLERİ	27
A. TEOKRATİK GÖRÜŞLER	28
B. İNSAN İRADESİNE DAYALI GÖRÜŞLER.....	29
1. Egemenliği Tek Kişinin İradesine Dayandıran Görüş	29
2. Egemenliği Topluma Dayandıran Görüşler (Demokratik Teoriler)	31

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK VE İSLAM DEVLETLERİNDE EGEMENLİK ANLAYIŞI

I. GENEL OLARAK.....	35
II. ESKİ TÜRKLERDE EGEMENLİK ANLAYIŞI	35
A. EGEMENLİĞİN KAYNAĞI	35
B. EGEMENLİĞİN EL DEĞİŞTİRMESİ.....	38
C. HANIN YETKİLERİ VE SORUMLULUKLARI.....	40
III. İSLAM HUKUKUNDA EGEMENLİK ANLAYIŞI	41
A. EGEMENLİĞİ KULLANACAK OLAN OTORİTENİN ALLAH TARAFINDAN TAYİN EDİLMESİ.....	43
B. ALLAH'A AİT EGEMENLİĞİ KULLANACAK OLAN OTORİTENİN ÜMMET TARAFINDAN TAYİN EDİLMESİ	44
C. EGEMENLİĞİN ÜMMETE AİT OLDUĞU GÖRÜŞÜ.....	45
IV. EGEMEN GÜCÜ KULLANAN HALİFELİK KURUMU	47
A. HALİFENİN İHTİLAFLI OLAN VASIFLARI	48
1. Müçtehit Derecesinde Fıkıh Bilmek.....	48
2. Kureyş Kabilesine Mensup Olma	48

3. Erkek Olması.....	49
B. DEVLET BAŞKANI - HALİFENİN BELİRLENMESİ.....	50
1. Seçim	51
2. Ahd-İstihlaf.....	54
3. Zorla Ele Geçirme.....	55
4. Sonuç	55
V. OSMANLILARDA EGEMENLİK ANLAYIŞI.....	56
A. DEVLETİN KURULUŞ YILLARI	57
B. FATİH VE TEŞKİLAT KANUNNAMESİ	59
1. Kardeş Katlinin Kanunlaştırılması.....	59
2. Kul (Devşirme) Sisteminin Yaygınlaştırılması	62
3. Rakip Hanedanların Ortadan Kaldırılması.....	64
4. İktidarını Kutsallaştırma	65
5. Vezir-i Azamın (Sadrazamın) ve Divan-ı Hümayunun Yeniden Düzenlenmesi	66
a. Vezir-i Azam	66
b. Divan-ı Hümayun.....	67
6. Örfi Hukukun (Sultanın Hukuku) Yaygınlaştırılması.....	68
C. YAVUZ SULTAN SELİM VE HİLAFET MESELESİ	71
D. KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN'IN EVRENSEL EGEMENLİĞİ	72
E. SALTANAT VERASETİNİN DEĞİŞMESİ.....	74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANZİMAT DÖNEMİNDE VE KANUN-I ESASİ'DE EGEMENLİK ANLAYIŞI

I. GENEL BİLGİLER.....	77
II. SENED-İ İTTİFAK.....	82
III. TANZİMAT FERMANI.....	86
A. TANZİMAT FERMANI'NIN ÖZELLİKLERİ	87

B. TANZİMAT FERMANI'NIN UYGULANMASI VE SONUÇLARI	90
IV. KANUN-I ESASİ.....	94
A. İKTİDARIN SINIRLANDIRILAMAMASI	98
1. Padişahın Yasama Faaliyetlerindeki Rolü.....	101
2. Padişahın Heyet-i Mebusanı Feshetme Yetkisi	104
3. Padişahın Sürgüne Gönderme Yetkisi.....	105
B. BATI ANAYASALARINDAKİ EGEMENLİK ANLAYIŞI: KISA BİR KARŞILAŞTIRMA.....	106
C. KANUN-I ESASİ VE I. MEŞRUTİYET DÖNEMİNİN ÖNEMİ.....	113
D. KANUN-I ESASİ'DE 1909 DEĞİŞİKLİKLERİ: İKTİDARIN SINIRLANDIRILMASI.....	114
1. Egemenlik Anlayışındaki Değişim.....	115
2. Yürütme Kuvvetine İlişkin Değişiklikler	117
3. Yasama Kuvvetindeki Değişiklikler	122
E. 1914 YILI VE SONRASINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER.....	124
SONUÇ	129
KAYNAKÇA.....	133